

Discussieer mee over de toekomst van de biologische veehouderij

Dierenwelzijn: een markt te winnen?

Wageningen UR

Er is nog weinig aandacht voor de sleutelfiguur in het systeem: de mens

Biologisch is goed voor dierenwelzijn, maar er zit ook een prijskaartje aan. Daardoor is er ruimte voor een tussensegment, dat nu volop in ontwikkeling is. Hoe kan de biologische veehouderij zich blijvend onderscheiden op dierenwelzijn? Daarover kunt u meedenken en praten tijdens een debat op BioVak'11.

TEKST LIESBETH IDEMA

Dierenwelzijn is hot. Dat blijkt uit diverse initiatieven die het 'gat' tussen biologisch en gangbaar nu opvullen. Denk aan het Good Farming-Star concept voor varkensvlees van VION, aan de Volwaard kip en aan de Rondeleieren uit een diervriendelijke (ronde) stal. De winkelketens die deze producten aanbieden, gebruiken bij hun marketing het argument dat deze dieren beter af zijn. Prima, maar wat betekent dat voor biologisch?

Verbeteragenda

In 2007 was dierenwelzijn al onderwerp van een onderzoek door Wageningen UR Livestock Research. Comfort en natuurlijk gedrag waren in de biologische veehouderij in orde, maar vooral gezondheid en voeding vroegen nog om verbeteringen. In 2010 is een update gemaakt van de welzijnsprestaties in de biologische veehouderij, niet alleen voor melkvee, varkens en pluimvee, maar ook voor melk-

schapen en geiten. De productwerkgroepen van Bioconnect hebben werkplannen gemaakt met sectoroverschrijvende doelstellingen op het gebied van duurzame productie inclusief dierenwelzijn. Voor een aantal doelstellingen is aanvullend onderzoek gestart. Een voorbeeld daarvan is het project 'welzijnsprestatie biologische veehouderij' in samenwerking met het Louis Bolk Instituut. Daarin zijn speerpunten geformuleerd voor welzijnsverbetering in de verschillende sectoren op de korte termijn, zoals hoornloos fokken van melkvee, het aanbieden van ruwvoer aan pluimvee, het verminderen van biggen- en lammersterfte en het aanbieden van klim- en schuurmogelijkheden voor geiten. Hierover zijn posterpresentaties te bekijken op BioVak '11.

In sommige gevallen vragen welzijnsverbeteringen om bijstelling van de wetgeving. Ook kan de biologische sector zelf initiatieven nemen. Zo stelde de organisatie van groene

Cynthia Verwer, LBI

Wageningen UR

‘Welke boeren zijn er eigenlijk nodig in de biologische veehouderij van de toekomst en welke consumenten horen daarbij?’

Speerpunten voor welzijnsverbetering op korte termijn zijn het aanbieden van ruwvoer aan pluimvee en het verminderen van biggensterfte

slagers, De Groene Weg, aan haar leden eerder al strengere eisen dan de EU-regels bijvoorbeeld voor weidegang bij zeugen en verdoofde castratie bij biggen.

Langetermijnvisie

Tegelijkertijd werken onderzoekers, productverenigingen en productwerkgroepen aan een sectoroverschrijdende visie. Deze visie moet verwoorden hoe de biologische veehouderij er op termijn uit zou kunnen zien en hoe ze zich kan blijven onderscheiden van concurrerende dierenwelzijnsinitiatieven. De visie is van belang om keuzes te maken in langlopende onderzoekprogramma's voor de biologische veehouderij zoals Hele Dieren Leven Lang en Robuuste Dieren. Ook kan de visie helpen bij het realiseren van dierenwelzijnsinitiatieven op de korte termijn.

Literatuur en praktijk

Marc Bracke, onderzoeker bij Wageningen UR Livestock Research, is betrokken bij deze visieontwikkeling. “Twee vragen stonden centraal: wat is de langetermijnvisie op de biologische veehouderij? En: wat betekent dat voor de korte termijn?” vertelt hij. “Met die vragen in het achterhoofd hebben we literatuur gelezen; de Natuurweidekrant van afgelopen juli, beleidsnota's van LNV en verschillende rapporten van Wageningen UR over de toekomst van de biologische veehouderij. Ook voerden we gesprekken met contactpersonen uit de verschillende sectoren (koeien, varkens, kippen, schapen en geiten). Zij staan dicht bij de praktijk en zien de mogelijkheden en de onmogelijkheden. Aan de hand van deze gesprekken en een eigen analyse van trends en ontwikkelingen geven we een aanzet tot een visie die door de sectoren gedragen wordt.”

Voorsprong behouden

Marc Bracke presenteert op de BioVak de resultaten van de verkennende studie voor een toekomstvisie. Zijn algemene indruk na het voeren van de gesprekken met de sector: “Er is breed besef van de mogelijke gevolgen van de recente ontwikkelingen in het tussensegment. Dat zijn initiatieven die qua prijs en kwaliteit tussen biologisch en gangbaar in zitten. Sommige komen qua dierenwelzijn bij biologisch

in de buurt. Het rondedei, bijvoorbeeld, heeft ook drie sterren van de Dierenbescherming gekregen, en de Keten DuurzaamVarkensvlees beweert dat het bijna net zo goed is voor dierenwelzijn als biologisch (zie www.duurzaamvarkensvlees.nl). Ook op het terrein van milieu en gezondheid (terugdringen van antibioticagebruik) staat er het nodige te gebeuren. Biologisch is voornamelijk een sterk concept dat een groot vertrouwen geniet bij de consument. Maar op onderdelen kan het ingehaald worden door andere concepten. De kernvraag is misschien wel: ‘Hoe kan de biologische veehouderij haar voorsprong behouden?’”

Discussie

Tijdens de BioVak kunt u meedenken over dierenwelzijn in de biologische veehouderij. “Biologische boeren hebben een gezamenlijk belang bij het concept biologisch. Als er ontwikkelingen zijn in de markt moet je je afvragen hoe je daarop gaat reageren. Je kunt dan altijd nog besluiten om niets te doen”, stelt Marc Bracke. “Maar als je de koploperspositie wilt vasthouden, kan de uitkomst ook zijn dat er gezamenlijk flinke stappen gezet moeten worden. Daarvoor kan een uitgewerkte visie van grote waarde zijn. Iedereen ziet wel dat er aanpassingen mogelijk zijn aan de houderijsystemen en sommigen willen ook graag het dier aanpassen (robuuster maken). Anderen denken eerder aan aanpassingen op het terrein van voeding en het gebruik van diergeneesmiddelen. Er is ook nog betrekkelijk weinig aandacht voor de sleutelfiguur in het systeem: de mens. Welke boeren zijn er eigenlijk nodig in de biologische veehouderij van de toekomst en welke consumenten horen daarbij? Als u betrokken bent bij de biologische veehouderij, is het misschien nu tijd om daar weer eens bij stil te staan. U bent van harte uitgenodigd om tijdens de workshop uw mening te geven aan de hand van stellingen en concrete voorbeelden.” ■

Liesbeth Idema is verbonden aan Wageningen UR

Het debat over dierenwelzijn vindt plaats op donderdag 20 januari om 13.30. Vanaf 14.45 kunt u op het bioKennisplein samen met collega's en onderzoekers per sector over dit onderwerp verder discussiëren. Het rapport zal op biokennis.nl worden gepubliceerd en reacties kunt u sturen aan marc.bracke@wur.nl.